

Гриньова Наталія, к.психол.н., доцент

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Україна

«ПОРТРЕТ» СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасний викладач педагогічного закладу вищої освіти – який він? Для більшості людей основою розвитку особистості в зрілому віці стає професійна діяльність. Професійне становлення людини охоплює тривалий період її життя (35-40 років). Впродовж цього часу змінюються життєві та професійні плани, відбувається зміна соціальної ситуації, провідної діяльності, перебудова структури особистості. Перетворення професійної діяльності у провідну залежить від соціально-економічних відносин, соціальної ситуації, позиції особистості [1].

Під професійним становленням фахівця розуміють процес прогресивної зміни його особистості внаслідок соціальних впливів, професійної діяльності і власної активності, спрямованої на самовдосконалення і самоздійснення. Становлення обов'язково передбачає потребу у розвитку і саморозвитку, можливість і реальність її задоволення, а також потребу у професійному самозбереженні [1, с. 29].

З метою вивчення особистісних складових професійного становлення викладачів ЗВО, нами було проведення анкетування «Вивчення задоволеності своєю професією та роботою» [2], в якому взяли участь 63 викладачі психолого-педагогічних дисциплін, зі стажем роботи від 2 до 18 років на посаді викладача у ЗВО. Респондентам пропонувалося дати відповіді на питання анкети, проаналізувавши які, ми зробили висновки щодо спрямованості особистості викладачів (потреби, мотиви, відносини, ціннісні орієнтації, установки), їх професійної компетентності (соціально-правової, спеціальної, персональної, аутокомпетентності, екстремальної) та професійно важливих якостей (самостійність, творче здійснення професійної діяльності, професійний рівень, менталітет, мобільність, гнучкість, ідентифікація з професійним

товариством, дружелюбність та ін.), професійно значимих психофізіологічних властивостей та станів (самопочуття, здоров'я).

Отже, отримані результати дозволили скласти «портрет» особистості викладача ЗВО в процесі професійного становлення: відповідає соціальній ролі «викладача»; має досвід самостійного виконання професійної діяльності, власну професійну позицію та індивідуальний стиль діяльності. Має професійний рівень – «вище середнього», та «середній» рівень власних професійних досягнень. У викладача «майже» сформовані: професійний менталітет, ідентифікація з професійним співтовариством, відчуття корпоративності. Професійна мобільність, гнучкий стиль діяльності – сформовані, а підвищення власного професійного рівня відбувається «успішно», проте періодично, а не постійно. «Майже» відбувся вихід на рівень творчого здійснення та самопроекування власної професійної діяльності і кар'єри. Вершин професійної діяльності – не досягнуто.

Сучасний викладач зацікавлений у своїй професійній діяльності, задоволений її змістом, проте незадоволений розміром заробітної плати. «Більш задоволений» своєю кар'єрою та соціальним становищем, любить свою професію, має дружні стосунки з колегами та начальством. Має добре здоров'я, хоча й відчуває втому після робочого дня.

Література:

1. Зеер Э.Ф. Психология профессий : учебн. пособие. 3-е изд., перераб. и доп. / Э.Ф. Зеер. – М. : Академический Проект, Фонд «Мир», 2005. – 336 с.
2. Кокун О.М. Психология професійного становлення сучасного фахівця : Монографія. / О.М. Кокун. – К. : ДП "Інформ.-аналіт. агенство", 2012. – 200 с.